

Gazda, Jiří

Cizojazyčné neologismy v současné ruštině

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. A, Řada jazykovědná. 1989-1990, vol. 38-39, iss. A37-38, pp. [53]-60

ISBN 80-210-0168-2

ISSN 0231-7567

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/101695>

Access Date: 19. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

JIRÍ GAZDA

CIZOJAZYČNĚ NEOLOGISMY V SOUČASNĚ RUŠTINĚ

V analýze lexikálních inovací a neologických tendencí v současné ruštině patří zvláštní místo lexikálním jednotkám cizího původu. I když nemůže být sporu o tom, že pro obohacování slovní zásoby ruštiny má prvořadý význam tvoření nových pojmenování z původních sublexikálních elementů, přesto nelze v této souvislosti opomíjet proces přejímání cizojazyčného lexika a posuzovat jej jako zcela okrajový jazykový jev. Pro tuto skutečnost hovoří nejen stálý zájem o neustále doplňovaná vydání slovníků cizích slov, ale i nezanedbatelné procento nových cizojazyčných lexikálních jednotek zaregistrovaných ve slovnících nových slov a lexikografických bulletinech,¹ na nichž již dvě desetiletí systematicky pracuje kolektiv sovětských lexikografů při Institutu ruského jazyka AV SSSR v Leningradě pod vedením N. Z. Kotelovové. Přitom je třeba mít na zřeteli, že ani tyto operativně vydávané příručky neodrážejí současný stav sledovaného jevu v jeho úplnosti, neboť na stránkách sovětského tisku a v moderních sdělovacích prostředcích se takřka denně setkáváme s řadou dosud ne zcela běžných cizojazyčných výrazů, i když především ve spojitosti s informacemi o životě a o politickém a kulturním dění za hranicemi Sovětského svazu. Tyto skutečnosti se promítají do soustavného zájmu jazykovědců o dílčí aspekty procesu lexikálního přejímání, o analýzu mechanismu tohoto procesu ve snaze určit postavení těchto lexikálních jednotek v systému slovní zásoby přejímajícího jazyka a stanovit jejich komunikační a stylistické funkce v řečových projevech.

Cílem našeho příspěvku je dokumentovat na pozadí obecných tendencí proces přejímání cizích slov v 70. a počátkem 80. let v současné ruštině. Dokladový materiál je výtěžkem excerpce cizojazyčných lexikálních jednotek ze slovníku NSZ-70 a z bulletinů NRL-77 — NRL-82 a představuje celkem asi 400 lexikálních jednotek (uváděných zde pouze výběrově), přičemž byla excerpována pouze slova s úplným lexikografickým popi-

sem.² Toto množství představuje přibližně 5 % z celkového počtu zaregistrovaných neologismů. Shromážděný materiál je tvořen téměř výhradně substantivy, která mají v procesu neologické nominace zcela pocho-pitelně prvořadě postavení. Slovníkový materiál sumarizuje několika-letou excerpce převážně publicistických textů (ze sovětských deníků a periodik všeobecného charakteru) a představuje tak vhodný pramen zkoumání cizojazyčných neologismů, neboť je známo, že publicistika je vedle moderních sdělovacích prostředků (především rozhlasu a televize) hlavním „zprostředkovatelem“ přechodu slov z jednoho jazyka do dru-hého.

Procesem přejímání se rozumí přechod prvků různých úrovní jazyko-vého systému jednoho jazyka do druhého, přičemž prvním stupněm cizo-jazyčného vlivu je právě přejímání lexikální, kde se nejzřetelněji a nej-bezprostředněji odrážejí změny v mimojazykové skutečnosti, tedy spole-čenské změny v nejšířším smyslu. Specifika tohoto procesu spočívá v tom, že jednotlivá slova nejsou přejímána jako hotové, mluvnicky zfor-mované jednotky, ale jako více či méně amorfní elementy lexikálního materiálu, které získávají novou podobu teprve v procesu sémantické a formální adaptace v systému přejímajícího jazyka (Smirnickij, 1956). Přejatá slova nejsou tedy jen jakýmsi beztvarym agregátem cizojazyč-ných lexikálních prvků pasívně odrážených v přejímajícím jazyce; probíhá zde naopak aktivní osvojování cizího slova, jeho sémantická a for-mální asimilace v novém jazykovém systému.

První etapou organického včlenění cizího slova do systému přejímají-cího jazyka je jeho sémantické osvojení. Sémantická adaptace probíhá zpravidla ve dvou fázích: 1. objasnění sémantiky cizího slova pomocí prostředků přejímajícího jazyka a vysvětlujícího kontextu, 2. sémantické posuny zapříčiněné působením mimojazykových faktorů, resp. postupně prohlubování či zužování sémantiky daného slova a rozšiřování sémant-ických vztahů (viz níže pasáž o cizojazyčných sémantismech typu *премьер**, *прессинг**, *снайпер** aj.). Cizí lexikální materiál zpočátku vzdor-uje systému přejímajícího jazyka, uchovává si původní mluvnickou cha-rakteristiku (viz např. nesklonná substantiva *бенди*, *диско*, *панк*, *триен-нале* aj.), avšak užíváním v novém jazyce se tato slova postupně stávají jeho neologismy, které jsou již tvořené cizí a vlastní složkou; přesněji řečeno, cizí jazykový materiál prodělává sémantickou a formální modi-fikaci, odpovídající zákonům přejímajícího jazyka a sociálním potřebám jeho uživatelů. Např. anglicismus *дизайн* (← angl. design) se v rušti-ně rozšířil v 70. letech a v současné době zde vystupuje ve dvou základ-ních významech (podle NSZ-70): 1. projektování s cílem formovat este-tické a funkční vlastnosti předmětného prostředí; umělecké konstruování, 2. odpovídající oblast umění a vědeckého poznání. Zformulování slovní-kového významu slova přitom předchází objasňující kontext v následu-

jších výpovědích: 1. Параллельно шла работа над формой в целом. Все это сделало станок стройным, композиционно выдержанным, красивым. Кстати, всего было выбрано четыре варианта дизайнера и после тщательной оценки выбран один (Техника и наука, 1975, 10),³ 2. Сделать машины, станки, предметы обихода наиболее удобными и красивыми — такова задача современного дизайнера, науки о художественном конструировании (Труд, 14 окт. 1975). Jak je patrnо z textu, současně s objasněním sémantiky je cizímu slovu přiřazena kategorie rodu, která v původním jazyce chybí (*современный дизайн*). V důsledku gramatické asimilace získává slovo *дизайн* v ruštině rovněž kategorii pádu (*задача современного дизайнера*). Současně s mluvnickými kategoriemi signalizují ruské koncovky také syntaktickou funkci slova v textu a pomáhají „uchořit“ v cizím slově mluvnický význam, bez něhož slovo nemůže existovat.

Další známkou aktivního začlenění přejímky do systému ruštiny je její slovo-творná aktivita, tedy tvoření derivátů podle pravidel ruské slovo-творbu, *дизайн* → *дизайнерский, дизайнерство; слайд* (diapozitiv) *слайдовый; биг-бит* → *биг-битовый*). Tyto derivované neologismy tak demonstrují aktivitu jazyka v procesu lexikálního přejímání.

Z výzkumů procesu přejímání cizích slov do ruštiny v předcházejících obdobích (Krysin, 1968) i z analýzy našeho materiálu vyplývá, že lexikální přejímání je podmíněno především následujícími jazykovými faktory: 1. tendencí k omezení polysémie původního slova, případně potřebou upřesnit, specifikovat odpovídající pojem a diferencovat tak určité sémantické odstíny: *банкетка* (nízká lavička bez opěrky) vedle *камейка, амплифаер* (kytarový zesilovač) vedle *усилитель, импринтинг* vedle *запечатление, зонг, шлагер* vedle *песня, слайд* vedle *диапозитив*, 2. tendencí k vytváření tříd strukturně analogických slov: *диско, порно, ретро*, 3. tendencí k odstranění vnitřní protikladnosti mezi rozčleněností formy a nedělitelností denotátu: *гэг* vedle *комический трюк, буллит* (trestně střelení) vedle *штрафной бросок, компьютер* vedle *электронно-вычислительная машина, паркование* vedle *установка автомобиля на стоянку, сексапил* vedle *чувственная притягательность, сериал* vedle *многосерийный фильм*.

Cizojazyčné neologismy, které se v ruštině rozšířily v 70. a začátkem 80. let, tvoří strukturně nejednotný soubor lexémů, v zásadě zde však nacházíme dva základní strukturní typy slov: 1. pojmenování strukturně shodná s cizojazyčnými prototypy: *биеннале, дизайн, диско, лихтваген* (autobus vybavený filmařskou osvětlovací technikou), *панк, таймер* (časový spínač), 2. slova morfologicky dotvářená prostředky přejímajícího jazyka, resp. pojmenování s částečnou morfologickou substitucí: *аэробик(а)* ← angl. *aerobics*, *клеммташ-и* ← něm. *die Klemmtasche* (filatelistické fólie), *банкет-к(а)* ← fr. *banquette*, *гирл(а)* ← angl. *girl*, *эко-систем(а)* ← angl. *ecosystem*, *левит-ация* ← angl. *levitation*, *роллер-ы*

← angl. rollers. Stranou ponecháváme termíny tvořené řecko-latinskými lexikálními a sublexikálními prvky (*биота* ← řec. *biote*, *диверсификация* lat. *diversificatio*, *плацебо* ← lat. *placebo*, *полиптих* ← řec. *polyptychos*), která sice tvoří ve slovní zásobě ruštiny významné procento nových slov, ale jimž chybí živý pramen přejímání, a jež si díky své specifitě zaslouhují zvláštního rozboru.

Prvním předpokladem začlenění cizího slova do lexikálního systému přejímajícího jazyka je jeho reprodukce s pomocí vlastních fonematických a grafických prostředků. Pro ruštinu je charakteristické, že grafická transformace probíhá převážně na základě respektování ortoepicko-fonetické podoby slova v původním jazyce: *блейзер* ← angl. *blazer*, *дайджест* ← angl. *digest*, *дизайн* ← angl. *design*, *пленэр* ← fr. *plein air*; jen zřídka bývá zachována grafická podoba cizojazyčného slova: *буффало*, *сериал*, *спарринг-партнер*. Někdy se setkáváme se souběžným uplatňováním obou kritérií, což je ovšem spíše důsledek neustálenosti pravopisu nového, dosud málo rozšířeného slova: *ралли-кросс* ← angl. *rallye-cross*, *сексапил* ← angl. *sex appeal*, *скейтборд* ← angl. *skateboard*, *фломастер* ← angl. *flowmaster*.

Nutno podotknout, že je třeba rozlišovat mezi formálním usouvztažněním cizího slova s kategoriemi gramatického systému přejímajícího jazyka a jeho skutečným gramatickým osvojením (Krysin, 1968). Např. nově přejaté slovo *биеннале* (neskl., ž.) má v ruštině určité mluvnické ukazatele (podst. jméno, jehož rod, číslo a pád mohou být vyjádřeny syntakticky: *международная биеннале мелкой пластики*), přesto působí v ruském jazykovém systému cizorodě jako každé nesklonné substantivum bez morfologicky vyjádřené kategorie čísla. Přiřazení určitých gramatických koteorií cizímu slovu je vlastně výsledkem jednorázového intuitivního jazykového aktu, který je diktován nálehavou potřebou vyplývající z komunikativní funkce přejímaného slova, z nutnosti použít cizí slovo v ruském textu v syntagmatických vztazích, které jsou ruštině vlastní. Naopak fonetické osvojení cizího slova je dlouhodobý proces, který není diktován bezprostředními komunikativními potřebami. Odtud pramení také rozkolísanost výslovnosti a často i pravopisu nově přejatých cizích slov: *герла* i *гирла*, *икебана* i *икэбана*, *мафиози* i *мафьози* i *мафиозо* i *мафьозо*, *хеппи-энд* i *хэппи-энд*.

Důležitým znakem začlenění cizojazyčného slova do rukého jazykového systému je jeho sémantická samostatnost, která do značné míry předurčuje jeho funkční aktivitu a užití v řeči. Jde především o přejatá slova označující nové mimojazykové skutečnosti, pro něž ruština nemá vhodná vlastní pojmenování: *батик*, *брифинг* (informativní беседа pro novináře), *виндсерфинг*, *гриль*, *дайджест*, *диск-жокей*, *кейс* („diplomátka“), *китч*, *лихтваген*, *пленэр*, *роллеры*, *таймер*, *хоминг* (schopnost zvířat nacházet cestu domů), *экологист*. Sémantická samostatnost (absence

ruských synonym) je zde hlavním předpokladem potenciálního začlenění těchto pojmenování do slovní zásoby ruštiny. V opačném případě je cizorodý lexikální prvek snadno vytlačován domácí nominační jednotkou, jak jsme toho v současnosti svědky např. u slova *аэробика*, které je z periferie lexikálního systému ruštiny (jako módní slovo) stále více vytlačováno souslovným pojmenováním *ритмическая гимнастика*, utvořeným ze zdomácnělých lexémů. Proti tendenci k jazykové kondenzaci zde působí tendence k vytváření strukturně homogenních pojmenování v rámci určitého sémantického mikrosystému: *основная гимнастика, спортивная гимнастика* → *ритмическая гимнастика*.⁴ Cizojazyčná slova, která tvoří dublety k domácím, či dříve přejatým (zdomácnělým) pojmenováním, resp. která rozšiřují příslušnou synonymickou řadu, budou mít potenciální předpoklady k proniknutí do slovní zásoby ruštiny pravděpodobně pouze tehdy, jestliže nenaruší případný strukturně sémantický mikrosystém, nebo jestliže do příslušné synonymické řady vnesou nový významový či stylistický odstín, jako je tomu např. u slov *герла, зонг, шлагер, серпентина*, aj. Z tohoto hlediska jsou málo perspektivní např. neologismy *декатлон* („desetiboj“) proti *г. десятиборье (пятиборье)*, či *сериал* proti *г. многосерийный фильм (двухсерийный, трехсерийный фильм)*.

Další stupeň začlenění cizojazyčného slova do lexikálního systému ruštiny představuje tzv. sémaziologicko-onomaziologická derivace na základě pojmové souvislosti. Na bázi slov přejatých v dřívějších obdobích tak v ruštině vzniká specifická vrstva sémantických neologismů. Vznik těchto cizojazyčných sémantismů je doprovázen vytvářením polysémie přenášením významů: *банк** — soubor údajů [dat] shromažďovaných vedoucí mužstvem soutěže, *диск** — dlouhohrající gramofonová deska, *допинг** — stimulační prostředek, sloužící dosažení vytyčeného cíle, *премьер** — (sport.) vedoucí sportovec nebo mužstvo, favorit, *прессинг** — soustředěná snaha někoho ovlivnit, *снайпер** — 1. (sport.) přesný střelec, „kanonýr“ mužstva, 2. umělec, který ve své tvorbě přesně vystihuje aktuální společenské problémy, *тандем** — osoby spojené společnou činností, aj. Je přitom často obtížné stanovit, kdy jde o nové užití slova v jednom z významů cizojazyčného polysémního lexému, a kdy o utvoření neosémantismu na půdě ruského jazyka.

Nejvíce cizích slov proniká do ruštiny z angličtiny (asi 65 % našeho materiálu), méně z francouzštiny (asi 15 %), itaštiny a němčiny (asi 10 %), výjimečně z jiných jazyků. Z češtiny pronikla do ruštiny v průběhu 70. let slova *барекс, колготы* („punčochové kalhoty“), o vlivu češtiny (ačkoliv je NSZ-70 uvádí jako původní) svědčí pojmenování *автошкола, вьетнамки**, *паркование, парковать*. Do ruštiny tak pronikají nová slova z nejrozličnějších tematických oblastí. Jsou to např. pojmenování sou-

visející s kulturou a uměním (především jeho novými formami): *бамп* ← angl. bump, *биг-бит* ← angl. big beat, *биеннале* ← it. biennale, *блюз* ← angl. blues, *дизайн* ← angl. design, *диск-жокей* ← angl. disc-jockey, *китч* ← angl. kitch, *пленэр* ← fr. plein air, *поп-фестиваль* ← angl. pop-festival, *сериал* ← angl. serial, *свинг* ← angl. swing, *триеннале* ← it. triennale, *шлягер* ← něm. der Schlager; dále sportovní termíny: *боб* ← angl. bob, *виндсерфинг* ← angl. wind-surfing, *виндсерфер* ← angl. wind-surfer, *либела* (krasobruslařská figura) ← fr. libellule, *буллит* ← angl. bullet, *го* ← jap. go, *каратэ* ← jap. karate, *ралли-кросс* ← angl. rallye-cross, *роллеры* ← angl. rollers, *серфер* ← angl. surfer, *скейт-борд* ← angl. skateboard, *спарринг-партнер* ← angl. sparring-partner, *татами* ← jap. tatami, aj., pojmenování z oblasti odívání a módy: *барекс* ← č. barex, *батик* ← angl. batik, *блейзер* ← angl. blazer, *макси* ← angl. maxi, *миди* ← angl. midi, *панк-мода* ← angl. punk-mode, *техасы* ← pravděpodobně kalk z č. texasky, *тренчкот* (plášť volného střihu) ← angl. trenchcoat, termíny z oblasti techniky, elektroniky a informatiky: *амплифаер* ← angl. amplifier, *бит* (jednotka informace) ← angl. bit, *гриль* ← fr. grill, *дисплей* ← angl. display, *компакт-касета* ← angl. compact cassette, *ксерокс* ← angl. Xerox, *микрофиш* ← fr. microfiche, *мувиола* (přístroj pro filmařské zvukomontážní práce) ← angl. moviola, *репринт* ← angl. reprint, *ридер* (optický čtecí přístroj) ← angl. reader, *таймер* ← angl. timer, *терминал* ← angl. terminal, *технотроника* ← angl. technetronic; názvy nápojů, jídel a průmyslových ryb: *брют* ← fr. brut, *лечо* ← maď. lecsó, *пепси-кола* ← angl. Pepsi-Cola, *тоник* ← angl. tonic, *буффало* ← angl. buffalo, *криль* ← hol. kriel, *сардинелла* ← it. sardinella; výrazy z oblasti publicistiky: *брифинг* ← angl. briefing, *дайджест* ← angl. digest, *пресс-релиз* (speciální informační bulletin) ← angl. press-release, a dalších nespécifikovaných tematických okruhů: *гэг* ← angl. gag, *депозитарий* ← fr. dépositaire, *каскадер* ← fr. cascadeur, *кейс* ← angl. case, *плакет* ← fr. plaquette, *слайд* ← angl. slide, *фломастер* ← angl. flowmaster, *экологист* ← fr. écologiste, *экосистема* ← angl. ecosystem, aj.

Zvláštní a nejpočetnější skupinu cizojazyčných slov, zachycených ve sledovaných pramenech, tvoří pojmenování reálií spojených s životem a kulturou jiných národů, tzv. *exotismy*, o nichž se vzhledem k omezenému rozsahu studie zmíníme jen okrajově. Jde o nesourodou a velmi pohyblivou vrstvu cizojazyčných lexikálních jednotek, jež mají společné zejména to, že si v novém jazykovém prostředí uchovávají svoji příznakovost na ose cizí slovo — přejaté slovo. Jsou užívány záměrně při popisu života jiných národů jako specifické lokálně charakterizační prostředky a mají také důležitou funkci stylistickou. Ačkoliv tato pojmenování (na rozdíl od pravých přejímek) nejsou organickou součástí ruské slovní zásoby, přesto nemohou zůstat zcela mimo jazykový systém

ruštiny. Již v první fázi užití exotismu v řeči sí komunikativní funkce jazyka vynucuje jeho zařazení do rodově druhových a sémantických vztahů, což umožňuje najít pro cizí slovo alespoň přibližný ekvivalent (často ve formě opisu nebo výkladu), bez něhož by exotismus pozbyl komunikativní funkci. Každý exotismus se ve větší či menší míře přizpůsobuje v první řadě ortoepickým a ortografickým normám přejímajícího jazyka a současně je v řečovém proudu podrobován tlaku nového gramatického systému: cizojazyčná substantiva získávají kategorie rodu, čísla, pádové koncovky. Stupeň aktivního osvojení těchto pojmenování v ruštině je ovšem různý, svou roli zde hrají především faktory mimojazykové.

Zhruba polovinu všech zaregistrovaných exotismů tvoří opět anglicismy a amerikanismy (*айс-ревю* ← angl. ice-revue, *импичмент* ← angl. impeachment, *моторвей* ← motor-way, *пocketбук* ← angl. pocket book, *секс-шоп* ← angl. sex-shop, *трейлер* ← angl. trailer), zbývající část představuje větší pestrost v zastoupení jednotlivých jazyků i tematických okruhů, než tomu je u pravých přejímek (*авенида* ← šp. avenida, *муниципия* ← šp. municipio, *сумо* ← jap. sumo, *брусса* ← fr. brousse, *гошист* ← fr. gauchiste, *пиццерия* ← it. pizzeria, *беруфсфербот* ← něm. der Berufsverbot, *джамахирия* ← arab. džamahiriija, *паприкаш* ← maď. paprikás, *фавела* ← portug. favela, *винарня* ← čes. vinárna, aj.).

Cizí slova, patřící původně jiným jazykovým systémům, přecházejí do lexikálního systému ruštiny přes řadu mezistupňů. Cizojazyčné neologismy se vesměs pohybují na periférii ruského lexikálního systému, a jejich případná cesta do oblasti přechodu, popřípadě i do centra jazygismy se vesměs pohybují na periférii ruského lexikálního systému a kového systému bude determinována jejich komunikativní relevantností. K řešení těchto otázek by mělo přispět především jazykové prognózování se zřetelem k zásadám jazykové politiky a jazykové kultury.

Poznámky

- ¹ *Novyje slova i značeniŭa. Slovaŭ-spravočnik po materialam pressy i literatury 60-čh godov.* Moskva 1971. *Novyje slova i značeniŭa. Slovaŭ-spravočnik po materialam pressy i literatury 70-čh godov.* Moskva 1984. *Novoje v russkoj leksike. Slovarnyje materialy—77—83.* Moskva 1980—87.
- ² Kromě úplných slovníkových hesel obsahují jednotlivé bulletiny (NRL) značné množství (vždy asi třetinu všech zachycených neologismů) slov s neúplným lexikografickým popisem, uvedených v závěru každé příručky ve zvláštním seznamu.
- ³ Zde kontext ukazuje, že slovo *дизайн* se v ruštině, stejně jako v češtině, používá ještě v dalším významu, a to „forma, tvar a celkový vnější vzhled určitého artefaktu, vytvořeného podle zásad uměleckého designu“.

- ⁴ Stejně tak se v ruštině v minulosti neprosadila např. slova *оранжад* proti strukturně sémantickému mikrosystému *абрикосовый сок, вишневый сок, ... → апельсиновый сок*, či *тонфильм* proti oproti *немой фильм — звуковой фильм* (Krysin, 1968).

L I T E R A T U R A

- BLANÁŘ, V.: Otázka převzatých slov v slovanských jazycích. In: Čs. přednášky pro 6. mezinárodní sjezd slavistů. Praha 1968, s. 155—161.
 BRAGINA, A. A.: Leksika jazyka i kultura strany. Moskva 1966.
 FILIPEČ, J. — ČERMÁK, F.: Česká lexikologie. Praha 1985.
 HORALÍK, L.: O slovní zásobě spisovné ruštiny 2. pol. 20. století. In: Slavica Olomucensia IV. Praha 1982, s. 37—48.
 KRYSIN, L. P.: Inojazyčnyje slova v sovremennom russkom jazyke. Moskva 1968.
 SMIRNICKIJ, A. I.: Leksikologija anglijskogo jazyka. Moskva 1956.

P R A M E N Y

- NRL—77: Novoje v russkoj leksike. Slovarnyje materialy — 77. Moskva 1980.
 NRL—78: Novoje v russkoj leksike. Slovarnyje materialy — 78. Moskva 1981.
 NRL—79: Novoje v russkoj leksike. Slovarnyje materialy — 79. Moskva 1982.
 NRL—80: Novoje v russkoj leksike. Slovarnyje materialy — 80. Moskva 1984.
 NRL—81: Novoje v russkoj leksike. Slovarnyje materialy — 81. Moskva 1986.
 NRL—82: Novoje v russkoj leksike. Slovarnyje materialy — 82. Moskva 1986.
 NSZ—70: Novyje slova i značenijsa. Slovač-spravočnik po materialam pressy i literatury 70-ch godov. Pod. red. N. Z. Kotelovoj, Moskva 1984.

И Н О Я З Ы Ч Н Ы Е Н Е О Л О Г И З М Ы В С О В Р Е М Е Н Н О М
 Р У С С К О М Я З Ы К Е

Osobé místo v analýze lexických neologizmů patří zaimstvováním z jiných jazyků. V této práci se analyzují inozazyčnyje neologizmy, vstoupivší do ruského jazyka v 70. letech a na začátku 80. let. Nové inozazyčnyje slova se analyzují z hlediska jednotlivých znaků asimilovanosti cizích slov v ruském jazyce a provádí se jejich klasifikace podle míry aktivního vstupu do slovního slovníku ruského jazyka. Proces zaimstvování v daném období se vyznačuje jeho pokračující aktivizací, rozšířením sémantického a tematického kruhu používaných v řeči inozazyčnyje neologizmů, častým vstředěním do textů exotické leksiky a především vstředěním anglicizmů a amerikanizmů do ruského jazyka novější doby.